

Bruselj, 30.7.2025
COM(2025) 441 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Letno poročilo Solidarnostnega sklada Evropske unije 2019–2020

KAZALO

Uvod	2
Vloge, prejete v letih 2019 in 2020	3
➤ <i>Vloge, prejete leta 2019</i>	3
➤ <i>V letu 2020</i>	5
Financiranje	10
Zaključitve zadev	12
➤ <i>Zaključitve zadev leta 2020</i>	12
Sklepne ugotovitve	13

UVOD

Člen 12 Uredbe Sveta (ES) št. 2012/2002 z dne 11. novembra 2002 o ustanovitvi Solidarnostnega sklada EU¹ (v nadaljnjem besedilu: Uredba) določa, da mora Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti poročilo o dejavnostih sklada v preteklem letu. V tem poročilu so opisane dejavnosti Solidarnostnega sklada EU v letih 2019 in 2020. V njem so tudi povzete vloge, prejete v letih 2019 in 2020, in zadeve, zaključene v obdobju poročanja. Komisija je vse vloge ocenila v skladu z merili iz Uredbe.

V letu **2019** je Komisija prejela **štiri nove vloge** za finančne prispevke iz Solidarnostnega sklada EU, ki so jih predložile Grčija (ekstremne vremenske razmere), Španija (ekstremne vremenske razmere), Avstrija (poplave) in Portugalska (ekstremne vremenske razmere). Tri od teh vlog so se nanašale na „regionalne naravne nesreče“, ena pa na „naravno nesrečo v sosednji državi“.

Grčija, Španija in Portugalska so v nekaj tednih po predložitvi vlog prejele predplačila v skupni višini 69,5 milijona EUR.

V letu **2020** je Komisija prejela 31 za finančne prispevke iz Solidarnostnega sklada EU, od katerih jih je bilo **devet** povezanih z naravnimi nesrečami, 22 pa z izrednimi razmerami večjih razsežnosti v javnem zdravju.

Devet vlog, povezanih z naravnimi nesrečami, je prispelo iz Grčije (poplave na Evboji, ciklon Ianos), Španije (neurje Gloria), Francije (neurje Alex), Hrvaške (potres v Zagrebu), Italije (hude vremenske razmere, neurje Alex), Avstrije (hude vremenske razmere) in Poljske (poplave).

Vloga Španije v zvezi z neurjem Gloria leta 2020 in vloga Italije v zvezi z neurjem Alex oktobra 2020 sta bili zavrnjeni, saj nista izpolnjevali meril iz Uredbe.

Od uspešnih vlog sta se dve nanašali na „večje naravne nesreče“, štiri na „regionalne naravne nesreče“, ena pa na „naravne nesreče v sosednji državi“.

Po spremembi Uredbe 30. marca 2020 je Komisija prejela **22 vlog** za finančne prispevke iz Solidarnostnega sklada EU, povezane s pandemijo COVID-19, ki so jih predložili Albanija, Avstrija, Belgija, Hrvaška, Češka, Estonija, Francija, Nemčija, Grčija, Madžarska, Italija, Irska, Latvija, Litva, Luksemburg, Črna gora, Poljska, Portugalska, Romunija, Srbija, Slovenija in Španija.

Vlogi Poljske in Slovenije sta bili zavrnjeni, saj nista izpolnjevali meril iz Uredbe.

Albanija, Hrvaška, Nemčija, Grčija, Madžarska, Irska, Črna gora, Portugalska in Španija so zaprosile za predplačilo v skupnem znesku 132,7 milijona EUR. Komisija je do konca leta 2020 zagotovila predplačila sedmim državam članicam (Nemčiji, Irski, Grčiji, Španiji, Hrvaški, Madžarski in Portugalski). Albanija in Črna gora predplačil nista mogli prejeti, saj nista državi članici. Poleg tega je Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu marca 2021 predlagala, da se 397,45 milijona EUR uporabi za izplačilo preostalega zneska državam članicam (ki so prejele predplačila) ter kot skupno plačilo Albaniji in Črni gori (ki nista prejeli predplačil).

¹ Uredba Sveta (ES) št. 2012/2002 z dne 11. novembra 2002 o ustanovitvi Solidarnostnega sklada Evropske unije (UL L 311, 14.11.2002, str. 3), kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) št. 661/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 (UL L 189, 27.6.2014, str. 143) in Uredbo (EU) 2020/461 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. marca 2020 (UL L 99, 31.3.2020, str. 9).

V Prilogi I so navedeni pragovi za škodo zaradi „večjih naravnih nesreč“, ki so v letih 2019 in 2020 veljali za uporabo sredstev iz Solidarnostnega sklada EU. V Prilogi II je pregled vlog, odobrenih v letih 2019 in 2020, vključno z ustreznimi finančnimi informacijami.

VLOGE, PREJETE V LETIH 2019 IN 2020

➤ VLOGE, PREJETE LETA 2019

Komisija je leta 2019 prejela štiri nove vloge za finančne prispevke iz Solidarnostnega sklada EU. Vse so ji bile predložene v zakonskem roku, to je „najpozneje v dvanajstih tednih od nastanka prve škode“ (člen 4(1) Uredbe). Tri vloge so se nanašale na „regionalne naravne nesreče“, ena pa je temeljila na določbi o „naravnih nesrečah v sosednji državi“. Komisija je v letih 2019 in 2020 sprejela izvedbene sklepe o dodelitvi finančnih prispevkov iz Solidarnostnega sklada EU za vse štiri vloge.

AVSTRIJA – poplave

Oktobra 2018 so jugozahodne dele Avstrije prizadele hude poplave, ki so jih sprožile iste vremenske razmere, ki so privedle tudi do večje naravne nesreče v Italiji. Zaradi močnega deževja v južni Avstriji (zlasti v Vzhodni Tirolski in na Koroškem), ki je trajalo od 15. do 17. novembra 2018, so nastali hudi blatni tokovi, zemeljski plazovi in poplave. Ekstremne vremenske razmere so povzročile znatno škodo na osnovni javni infrastrukturi, zasebnih hišah, podjetjih in v gozdovih.

Avstrija je nato 14. januarja 2019 zaprosila za finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada EU, 20. februarja 2019 pa je predložila revidirano različico vloge. Avstrijski organi so skupno neposredno škodo, ki jo je povzročila nesreča, ocenili na 322 milijonov EUR. Avstrija ni zaprosila za predplačilo.

Na podlagi predloga Komisije COM(2019) 3604 z dne 15. maja 2019 sta Evropski parlament in Svet 18. septembra 2019 odobrila izplačilo Avstriji iz Solidarnostnega sklada EU v višini 8 154 899 EUR. Komisija je 2. oktobra 2019 sprejela Izvedbeni sklep C(2019) 7174 o dodelitvi finančnega prispevka iz Solidarnostnega sklada EU. Izplačilo v višini 8 154 899 EUR je bilo izvedeno 28. oktobra 2019.

GRČIJA – ekstremne vremenske razmere

Med 23. in 26. februarjem 2019 je Kreto, zlasti zahodni del otoka, prizadelo neurje z izjemno močnim deževjem. Pri tem so nastale poplave in zemeljski plazovi, ki so povzročili izgubo človeških življenj in imeli katastrofalne posledice za lokalno infrastrukturo, zlasti ceste. Gospodarstvo (predvsem kmetijski sektor) je bilo močno prizadeto. Grčija je 15. maja 2019 zaprosila za finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada.

Grčija je skupno neposredno škodo ocenila na 182,1 milijona EUR. Škoda, povzročena na Kreti, predstavlja 2,1 % BDP regije Kreta, zadevne regije na ravni 2 NUTS², in tako presega prag, ki na podlagi člena 2(3) Uredbe znaša 129,8 milijona EUR. Grčija je v vlogi zaprosila za izplačilo predplačila.

² Skupna klasifikacija statističnih teritorialnih enot.

Komisija je 19. julija 2019 sprejela Izvedbeni sklep C(2019) 5514 o dodelitvi predplačila pričakovanega finančnega prispevka iz sklada v višini 455 252 EUR, ki ga je Grčiji nato izplačala 27. avgusta 2019.

Na podlagi predloga Komisije COM(2019) 496 z dne 18. oktobra 2019 sta Evropski parlament in Svet odobrila izplačilo Grčiji iz Solidarnostnega sklada EU v višini 4 552 517 EUR. Komisija je 30. januarja 2020 sprejela Izvedbeni sklep C(2020) 449 o dodelitvi finančnega prispevka iz Solidarnostnega sklada EU. Preostali znesek v višini 4 097 266 EUR je bil izplačan 19. februarja 2020.

PORTUGALSKA – ekstremne vremenske razmere

Orkan Lorenzo je bil atlantski tropski ciklon pete kategorije, najvzhodnejši tropski ciklon, ki se je doslej najbolj približal Evropi. Potem ko se je hitro okrepil, je 2. oktobra 2019 prečkal Azore (Portugalska), pri tem pa poškodoval javno in zasebno infrastrukturo ter resno vplival na vsakdanje življenje ljudi, podjetja in institucije. Regionalna vlada je 3. oktobra razglasila energetske krizo, da bi zagotovila osnovno oskrbo z energijo. 17. oktobra je na ozemlju avtonomne regije Azori zaradi škode, ki jo je povzročil orkan, razglasila stanje katastrofe.

Komisija je novembra 2019 prejela vlogo za finančno pomoč iz Solidarnostnega sklada EU v zvezi z nesrečo zaradi orkana Lorenzo. Portugalski organi so skupno neposredno škodo, ki jo je povzročila nesreča, ocenili na 328,5 milijona EUR.

Komisija je na podlagi ocene, izvedene v skladu s členom 4 Uredbe, sklenila, da so pogoji za zagotovitev finančnega prispevka (izračunanega na 8 212 697 EUR) iz Solidarnostnega sklada EU izpolnjeni.

Komisija je 11. decembra 2019 sprejela Izvedbeni sklep C(2019) 9067 o dodelitvi 10-odstotnega predplačila v višini 821 270 EUR, ki je bilo nato izplačano 23. decembra 2019.

Na podlagi predloga Komisije COM(2020) 200 z dne 30. aprila 2020 sta Evropski parlament in Svet odobrila izplačilo Portugalski iz Solidarnostnega sklada EU v višini 8 212 697 EUR. Komisija je 7. julija 2020 sprejela Izvedbeni sklep C(2020) 4713 o dodelitvi finančnega prispevka iz sklada v višini 8 212 697 EUR. Preostali znesek v višini 7 391 427 EUR je bil izplačan 22. julija 2020.

ŠPANIJA – ekstremne vremenske razmere

Jugovzhodni del Iberskega polotoka je 9. septembra 2019 prizadel redek meteorološki pojav, opisan kot „izolirana višinska depresija“ (*depresión aislada en niveles altos*, DANA). Pojav, za katerega so značilne ekstremne padavine, ki povzročijo poplave, je vrhunec dosegel med 12. in 16. septembrom 2019, pri čemer je zelo močno prizadel velika območja avtonomnih skupnosti Valencija, Murcia, Kastilja - Manča in Andaluzija.

Španija je nato 28. novembra 2019, v roku 12 tednov od nastanka prve škode, zaprosila za finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada EU. Španski organi so skupno neposredno škodo, ki jo je povzročila nesreča, ocenili na 2,3 milijarde EUR.

Komisija je na podlagi opravljene ocene sklenila, da so pogoji za zagotovitev finančnega prispevka (izračunanega na 56 743 358 EUR) iz Solidarnostnega sklada EU izpolnjeni.

Komisija je 13. februarja 2020 sprejela Izvedbeni sklep C(2020) 905 o dodelitvi predplačila v višini 5 674 336 EUR, ki je bilo Španiji nato izplačano 6. marca 2020.

Na podlagi predloga Komisije COM(2020) 200 z dne 30. aprila 2020 sta Evropski parlament in Svet odobrila izplačilo Španiji iz Solidarnostnega sklada EU v višini 56 743 358 EUR. Na podlagi Izvedbenega sklepa C(2020) 7541 je bil preostali znesek v višini 51 069 022 EUR izplačan 19. novembra 2020.

➤ **V LETU 2020**

Komisija je leta 2020 prejela devet novih vlog za finančne prispevke iz Solidarnostnega sklada EU za naravne nesreče. Vse vloge so ji bile predložene v zakonskem roku, to je „najpozneje v dvanajstih tednih od nastanka prve škode“ (člen 4(1) Uredbe). Od uspešnih vlog sta se dve nanašali na „večje naravne nesreče“, štiri na „regionalne naravne nesreče“, ena pa je temeljila na določbi o „naravnih nesrečah v sosednji državi“. Komisija je v letih 2020 in 2021 sprejela izvedbene sklepe o dodelitvi finančnih prispevkov iz Solidarnostnega sklada EU za sedem uspešnih vlog.

ITALIJA – hude vremenske razmere

Oktobra in novembra 2019 so v Italiji vladale hude vremenske razmere. Nesreča je povzročila poplave in zemeljske plazove, vključno s poplavami v Benetkah. Najbolj prizadeta regija je bila Benečija, kjer je plima dosegla drugo najvišjo zabeleženo raven nad morsko gladino po rekordu, doseženem 4. novembra 1966, ob tem pa je pihal veter s hitrostjo 110 km/h. Poplave so povzročile ogromno škodo na zasebnih in javnih stavbah, vključno z dediščinsko kulturno krajino. Prizadetih je bilo na stotine cerkva, muzejev in palač neprecenljive vrednosti. Na stotine ljudi je bilo treba evakuirati iz njihovih domov, poleg tega so nastale znatne kmetijske in gospodarske izgube. Italijanski organi so skupno neposredno škodo, ki jo je povzročila nesreča, ocenili na 5,62 milijarde EUR.

Italija je vlogo za podporo iz sklada predložila januarja 2020. V skladu s členom 2(2) Uredbe se je štelo, da se vloga nanaša na „večjo naravno nesrečo“. Italija ni zaprosila za predplačilo.

Na podlagi predloga Komisije COM(2020) 200 z dne 30. aprila 2020 sta Evropski parlament in Svet odobrila izplačilo Italiji iz Solidarnostnega sklada EU v višini 211 707 982 EUR. Izvedbeni sklep Komisije C(2020) 6272 o dodelitvi finančnega prispevka je bil sprejet 9. septembra 2020, skupno plačilo pa je bilo izvedeno 6. oktobra 2020.

AVSTRIJA – hude vremenske razmere

Novembra 2019 so jugozahodne dele Avstrije prizadele hude poplave. Dogodke so sprožile iste meteorološke razmere, ki so privedle tudi do večje nesreče v Italiji. Ekstremne vremenske razmere so povzročile znatno škodo na osnovni javni infrastrukturi, zasebnih hišah, podjetjih in v gozdovih. Avstrijski organi so skupno neposredno škodo, ki jo je povzročila nesreča, ocenili na 87 milijonov EUR.

Avstrija je vlogo za podporo iz Sklada predložila januarja 2020. V skladu s členom 2(1), točka (a), Uredbe se je štelo, da se vloga nanaša na „naravno nesrečo v sosednji državi“. Avstrija ni zaprosila za predplačilo. Komisija je izračunala, da znesek finančnega prispevka iz Solidarnostnega sklada EU znaša 2 329 777 EUR.

Na podlagi predloga Komisije COM(2020) 200 z dne 30. aprila 2020 sta Evropski parlament in Svet odobrila izplačilo Avstriji iz Solidarnostnega sklada EU višini 2 329 777 EUR. Komisija je 23. julija 2020 sprejela Izvedbeni sklep C(2020) 5142 o dodelitvi finančnega

prispevka iz Solidarnostnega sklada EU. Izplačilo v višini 2 329 777 EUR je bilo izvedeno 10. avgusta 2020.

HRVAŠKA – potres v Zagrebu

Hrvaška je marca 2020 utrpela niz uničujočih potresov, ki so prizadeli Zagreb z okolico. Prvi potres z magnitudo 5,5 po Richterjevi lestvici je bil najmočnejši potres, ki je Zagreb prizadel po letu 1880. Občutili so ga po vsej celinski Hrvaški in v obmejnih regijah Slovenije. Do konca aprila je bilo zabeleženih več kot 1 100 popotresnih sunkov. Potres je Zagreb prizadel le štiri dni po tem, ko je bila zaradi epidemije COVID-19 uvedena nacionalna omejitev gibanja, zaradi česar so se ljudje znašli v izrednih razmerah. Nesreča je prizadela četrtino hrvaškega prebivalstva. Skupno je bilo ranjenih 27 ljudi, med katerimi je bila najstnica, ki je zaradi poškodb umrla. Poškodovanih je bilo več deset tisoč stanovanjskih stavb, stavb javne infrastrukture, stavb pomembne kulturne dediščine in pomembnih državnih institucij, kot je hrvaški parlament. Skupna ocenjena škoda, ki so jo povzročili potresi, je znašala več kot 11,6 milijarde EUR.

Hrvaška je zaradi potresa, ki se je zgodil marca 2020, 10. junija 2020 zaprosila za finančno pomoč iz sklada. Za vlogo se je štelo, da se nanaša na „večjo naravno nesrečo“ v smislu člena 2(2) Uredbe, Hrvaška pa je zaprosila za predplačilo.

Komisija je 10. avgusta 2020 sprejela Izvedbeni sklep C(2020) 5575 o dodelitvi predplačila v višini 88 951 877 EUR, ki je bilo Hrvaški izplačano 18. avgusta 2020.

Na podlagi predloga Komisije COM(2020) 960 z dne 9. oktobra 2020 sta Evropski parlament in Svet odobrila izplačilo Hrvaški iz Solidarnostnega sklada EU v višini 683 740 523 EUR. Komisija je izračunala, da znesek finančnega prispevka iz Solidarnostnega sklada EU znaša 683 740 523 EUR. Izvedbeni sklep Komisije C(2020) 8713 o dodelitvi izplačila Hrvaški je bil sprejet 2. decembra 2020. Preostali znesek v višini 594 788 646 EUR je bil izplačan 17. decembra 2020.

POLJSKA – poplave

Junija 2020 so poljska vojvodstva, in sicer Podlaško vojvodstvo, Mazovijsko vojvodstvo (vključno z Varšavo), Svetokriško vojvodstvo in Malopoljsko vojvodstvo, utrpela hude nevihte in močno deževje, kar je povzročilo poplave. Evakuirati je bilo treba več kot 400 ljudi, 14 000 pa jih je začasno izgubilo dostop do električne energije. Poškodovanih je bilo 1 300 domov in več kot 240 cest. Velike izgube je utrpelo tudi lokalno kmetijstvo, saj je bilo prizadetih približno 9 000 hektarjev njivskih površin.

Poljska je 24. avgusta 2020 zaprosila za prispevek iz Solidarnostnega sklada EU za financiranje nujnih operacij in operacij okrevanja po poplavih junija 2020 v Podkarpatskem vojvodstvu. Poljski organi so skupno neposredno škodo, ki jo je povzročila nesreča, ocenili na 282 851 202 EUR. Povzročena škoda predstavlja 1,56 % BDP Podkarpatskega vojvodstva, tj. zadevne regije na ravni 2 NUTS, in tako presega prag v višini 270 961 950 EUR (1,5 % regionalnega BDP). V skladu s členom 2(3) Uredbe se je štelo, da se vloga nanaša na „regionalno naravno nesrečo“. Poljska ni zaprosila za predplačilo.

Komisija je izračunala, da znesek finančnega prispevka iz sklada znaša 7 071 280 EUR. Na podlagi predloga Komisije COM(2020) 960 z dne 9. oktobra 2020 sta Evropski parlament in Svet odobrila izplačilo Poljski iz Solidarnostnega sklada EU v višini 7 071 280 EUR. Komisija je 2. decembra 2020 sprejela Izvedbeni sklep C(2020) 8685 o dodelitvi finančnega prispevka iz Solidarnostnega sklada EU v višini 7 071 280 EUR, ki je bil izplačan 17. decembra 2020.

GRČIJA

Poplave na otoku Evboja

Avgusta 2020 so osrednji del Evboje prizadeli katastrofalne poplave in zemeljski plazovi, ki so bili posledica hudih neviht in obilnih padavin. Nenadno in močno deževje je povzročilo poplave in zemeljske plazove na območjih rek Messapiou in Lilanta. V nesreči je življenje izgubilo osem ljudi, 3 000 domov pa je bilo treba evakuirati. Nevihta je povzročila veliko škodo na zasebnih hišah in lokalni infrastrukturi, med drugim so bili uničeni štirje mostovi.

Grčija je zaradi nesreče, ki so jo avgusta 2020 povzročile poplave, 29. oktobra 2020 zaprosila za finančno pomoč iz sklada. Nato je predložila vlogo za regionalno nesrečo, ki je prizadela eno regijo na ravni 2 NUTS, in skupno neposredno škodo ocenila na 132 milijonov EUR. Nesreča je bila tako v skladu s členom 2(3) Uredbe opredeljena kot „regionalna naravna nesreča“. Grčija je zaprosila za predplačilo.

Komisija je 2. marca 2021 sprejela Izvedbeni sklep C(2021) 1507 o dodelitvi predplačila v višini 330 010 EUR, ki je bilo Grčiji izplačano 17. marca 2021.

Komisija je izračunala, da finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada EU znaša 3 300 100 EUR. Na podlagi predloga Komisije COM(2021) 201 z dne 24. marca 2021 sta Evropski parlament in Svet odobrila izplačilo Grčiji iz Solidarnostnega sklada EU v višini 3 300 100 EUR. Izvedbeni sklep Komisije C(2021) 4438 o dodelitvi izplačila Grčiji je bil sprejet 14. junija 2021, preostali znesek v višini 2 970 090 EUR pa je bil izplačan 5. julija 2021.

Ciklon Ianos

Septembra 2020 je večino vzhodne in južne celinske Grčije, južne Jonske otoke, Tesalijo, Osrednjo Grčijo, vključno z Evbojo, Peloponez ter severne in zahodne Kiklade prizadel sredozemski ciklon z imenom Ianos. Nesrečo so povzročile katastrofalne poplave in nevihtni vetrovi ter zemeljski plazovi zaradi močnega deževja, ki ga je prinesel ciklon. Več ljudi je izgubilo življenje, veliko starejših pa je bilo ujetih v domovih, saj so se zaradi nevihte porušile strehe. Velik del infrastrukture je utrpel škodo, med drugim so se porušili mostovi, prekinjena je bila oskrba z električno energijo in vodo, na glavne ceste pa je padlo kamenje.

Komisija je 9. decembra 2020 v zvezi s ciklonom prejela vlogo Grčije za pomoč iz Solidarnostnega sklada EU. Grčija je svojo vlogo predstavila kot vlogo v zvezi z „regionalno naravno nesrečo“ v skladu s členom 2(3) Uredbe, ki je prizadela več regij na ravni 2 NUTS, in skupno neposredno škodo ocenila na 863 540 756 EUR. Zaprosila je za izplačilo predplačila.

Komisija je 2. marca 2021 sprejela Izvedbeni sklep C(2021) 1511 o dodelitvi predplačila v višini 2 158 852 EUR, ki je bilo Grčiji nato izplačano 17. marca 2021.

Komisija je izračunala, da finančni prispevek iz sklada znaša 21 588 519 EUR. Na podlagi predloga Komisije COM(2021) 201 z dne 24. marca 2021 sta Evropski parlament in Svet odobrila izplačilo Grčiji iz Solidarnostnega sklada EU v višini 21 588 519 EUR. Izvedbeni sklep Komisije C(2021) 4466 o dodelitvi izplačila Grčiji je bil sprejet 17. junija 2021, preostali znesek v višini 19 429 667 EUR pa je bil izplačan 5. julija 2021.

FRANCIJA – neurje Alex

Oktobra 2020 je Sredozemlje prizadel ekstrasropski ciklon, ki je s seboj prinesel izjemno obilne padavine. Ekstremni vremenski dogodek je povzročil poplave v francoskih alpskih

dolinah v regiji Provansa - Alpe - Azurna obala. Močno deževje je povzročilo zemeljske plazove, drobirske tokove, hudourniške poplave in erozijo. Infrastruktura omrežja so utrpela veliko škodo, več mest pa je bilo izoliranih zaradi zrušitve mostov in glavnih cest. Prizadetih je bilo na stotine hiš, več ljudi je bilo pogrešanih, vsaj 15 pa jih je izgubilo življenje. Šlo naj bi za najhujšo poplavo na jugu Francije v zadnjih 120 letih.

Komisija je 21. decembra 2020 prejela vlogo Francije za finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada EU za škodo, ki jo je oktobra 2020 povzročilo neurje Alex. Francija je svojo vlogo nato predstavila kot vlogo v zvezi z „regionalno naravno nesrečo“, ki je prizadela eno regijo na ravni 2 NUTS (Provansa - Alpe - Azurna obala/FRL0), in skupno neposredno škodo ocenila na 2 373 milijonov EUR. V skladu s členom 2(3) Uredbe se je štelo, da se vloga nanaša na „regionalno naravno nesrečo“. Francija je zaprosila za izplačilo predplačila.

Komisija je 22. februarja 2021 sprejela Izvedbeni sklep C(2021) 1340 o dodelitvi predplačila v višini 5 932 500 EUR, ki je bilo Franciji nato izplačano 11. marca 2021.

Komisija je izračunala, da finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada EU znaša 59 325 000 EUR. Na podlagi predloga Komisije COM(2021) 201 z dne 24. marca 2021 sta Evropski parlament in Svet odobrila izplačilo Franciji iz Solidarnostnega sklada EU v višini 59 325 000 EUR. Izvedbeni sklep Komisije C(2021) 4868 o dodelitvi izplačila Franciji je bil sprejet 28. junija 2021, preostali znesek v višini 53 392 500 EUR pa je bil izplačan 29. julija 2021.

COVID-19 – Izredne razmere večjih razsežnosti v javnem zdravju

➤ Uvod

Decembra 2019 je bila Svetovna zdravstvena organizacija seznanjena z epidemijo pljučnice neznanega izvora v Wuhanu na Kitajskem. To je bilo pozneje opredeljeno kot nov sev koronavirusa, ki dotlej pri ljudeh še ni bil odkrit – koronavirusna bolezen 2019 (COVID-19). Svetovna zdravstvena organizacija je 30. januarja 2020 zaradi epidemije novega koronavirusa razglasila izredne razmere na mednarodni ravni.

Glede na hitro širjenje epidemije so države članice v naslednjih tednih razglasile izredne razmere na nacionalni ravni ter sprejele pomembne ukrepe za preprečevanje in obvladovanje okužb med svojim prebivalstvom. Ukrepi so med drugim vključevali nadzorne in kontrolne ukrepe na mejah ter povečanje števila zdravstvenega osebja. Širjenje epidemije in posledični zaježitveni ukrepi, ki so jih sprejele države članice, so močno vplivali na gospodarstvo ter na proizvodnjo, naložbe, potrošnjo in delovanje trga dela.

Ena od značilnosti pandemije COVID-19 je bil ogromen pritisk na zdravstvene sisteme in zdravstvene delavce, saj je večina pacientov, hospitaliziranih zaradi COVID-19, potrebovala posebno klinično pomoč. Znatno povečanje števila pacientov je močno obremenilo bolnišnično osebje ter razpoložljivost ključne opreme in potrebščin, kot so kisikove jeklenke, ventilatorji, diagnostični kompleti in osebna zaščitna oprema. Zdravstveni delavci so se s temi razmerami zelo težko spopadali, saj pandemija takšnega obsega neizogibno ogroža zmogljivost zdravstvenih struktur za zagotavljanje drugih osnovnih storitev.

➤ Spremembe uredbe

Uredba je bila 30. marca 2020 v okviru naložbene pobude v odziv na koronavirus³ spremenjena⁴ tako, da so bile v okvir načela solidarnosti EU vključene izredne razmere večjih razsežnosti v javnem zdravju. Sprememba je vključevala podaljšanje obdobja izvajanja z 12 na 18 mesecev in druge manjše spremembe.

S spremembo je bil razširjen obseg upravičenih stroškov za bistvene nujne operacije in operacije okrevanja, tako da vključuje ukrepe za: (i) zagotavljanje hitre zdravstvene pomoči prebivalstvu, ki so ga prizadele izredne razmere večjih razsežnosti v javnem zdravju; (ii) zaščito prebivalstva pred tveganjem okužbe s preprečevanjem, spremljanjem in obvladovanjem širjenja bolezni ter (iii) boj proti resnim tveganjem za javno zdravje ali ublažitev njihovega vpliva na javno zdravje.

➤ Vloge

Komisija je do roka, ki je bil 24. junij 2020, prejela 22 vlog za finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada EU. Skupno je za pomoč zaprosilo 19 držav članic EU (Belgija, Češka, Nemčija, Estonija, Irska, Grčija, Španija, Francija, Hrvaška, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Madžarska, Avstrija, Poljska, Portugalska, Romunija in Slovenija) in tri države kandidatke (Albanija, Črna gora in Srbija).

Vlogi Poljske in Slovenije sta bili zavrtnjeni, saj nista izpolnjevali meril iz Uredbe. Komisija je med ocenjevanjem in po izmenjavah s poljskimi organi izračunala, da so poljski organi v vlogi za pomoč iz Solidarnostnega sklada EU, predloženi 22. junija 2020, precenili skupne neposredne javne odhodke. Sporočene odhodke je bilo zato treba s soglasjem poljskih organov znižati. Ker je prag za izredne razmere večjih razsežnosti v javnem zdravju za Poljsko leta 2020 v skladu s členom 2(2), točka (a), Uredbe znašal 1 430,574 milijona EUR, revidirani skupni javnofinančni odhodki pa so bili precej pod tem pragom, Poljska na podlagi vloge ni bila upravičena do podpore iz sklada. Komisija je med ocenjevanjem in po izmenjavah s slovenskimi organi izračunala, da so slovenski organi v vlogi za sredstva iz Solidarnostnega sklada EU, predloženi 17. junija 2020, precenili skupne javne odhodke, zato je bilo treba odhodke znižati. Ker je prag za izredne razmere večjih razsežnosti v javnem zdravju za Slovenijo leta 2020 v skladu s členom 2(2), točka (a), Uredbe znašal 135,102 milijona EUR, revidirani skupni javnofinančni odhodki pa so bili pod tem pragom, Slovenija na podlagi vloge ni bila upravičena do podpore iz Solidarnostnega sklada EU.

➤ Ocena vlog

Vse prejete vloge so bile ocenjene v enem svežnju, da se je zagotovila dosledna in enaka obravnava. Komisija je temeljito proučila več vidikov, kot so: (i) upravičenost odhodkov (pri čemer je tudi analizirala, ali so sporočeni odhodki zajemali upravičene operacije in ali so spadali v obdobje upravičenosti); (ii) nujna narava odhodkov; (iii) obstoj neposredne povezave s pandemijo COVID-19 in (iv) skladnost vloge na splošno. Po potrebi je od držav prosilk zahtevala dodatne informacije, pojasnila in dokazila.

➤ Financiranje

³ Uredba (EU) 2020/460 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. marca 2020 o spremembi uredb (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013 in (EU) št. 508/2014 glede posebnih ukrepov za mobilizacijo naložb v zdravstvenih sistemih držav članic in v drugih sektorjih njihovih gospodarstev v odziv na izbruh COVID-19 (Naložbena pobuda v odziv na koronavirus).

⁴ Uredba (EU) 2020/461 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. marca 2020 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 2012/2002 za zagotovitev finančne pomoči državam članicam in državam, ki se pogajajo o pristopu k Uniji, na katere močno vplivajo izredne razmere večjih razsežnosti v javnem zdravju.

Ker je glavno temeljno načelo Solidarnostnega sklada EU solidarnost, naj bi bila pomoč iz sklada progresivna. Metodologija za izračun pomoči iz Solidarnostnega sklada EU je bila določena v letnem poročilu o Solidarnostnem skladu EU za obdobje 2002–2003, Evropski parlament in Svet pa sta jo sprejela (glej razdelek Financiranje).

Metoda Komisije za izračun zneskov pomoči za izredne razmere večjih razsežnosti v javnem zdravju je bila podobna metodi za naravne nesreče. Tako naj bi država prejela 2,5 % skupnega zneska upravičenih javnofinančnih odhodkov do praga za posamezne države za izredne razmere večjih razsežnosti v zdravstvu, ki se mu prišteje 6 % dela javnofinančnih odhodkov, ki je nad pragom. To je bilo objavljeno tudi na spletišču Komisije⁵. Ker je ta izračun privedel do skupnega zneska za vse države, ki je presegel razpoložljiva proračunska sredstva, so bili zneski za posamezno državo sorazmerno zmanjšani.

➤ **Predplačila**

Sedem držav članic EU (Nemčija, Irska, Grčija, Španija, Hrvaška, Madžarska in Portugalska) je zaprosilo za predplačilo v skupnem znesku 132 736 830 EUR. Komisija je opravila predhodno oceno teh sedmih vlog in ugotovila, da vse izpolnjujejo pogoje za izplačilo predplačila iz Solidarnostnega sklada EU. Na podlagi predloga Komisije COM(2020) 960 z dne 9. oktobra 2020 sta Evropski parlament in Svet odobrila skupno predplačilo v višini 132 736 830 EUR, ki ga je Komisija navedenim državam nato izplačala decembra 2020.

➤ **Preostali znesek in skupna plačila**

Evropski parlament in Svet sta na podlagi predloga Komisije COM(2021) 201 z dne 24. marca 2021 20 uspešnim državam prosilkam odobrila izplačilo iz Solidarnostnega sklada EU v višini 529 347 741 EUR. Novembra in decembra 2021 je bilo državam v obliki izplačil preostalega zneska in polnih izplačil skupaj izplačanih 397 454 921 EUR.

FINANCIRANJE

Posamezni zneski pomoči, ki jih je predlagala Komisija, so bili izračunani po metodi, določeni v letnem poročilu o Solidarnostnem skladu EU za obdobje 2002–2003, kot sta ga sprejela Evropski parlament in Svet, ki je bila uporabljena v vseh poznejših zadevah. Temelji na razmerju med priznano skupno neposredno škodo, ki jo je povzročila nesreča, in relativnim bogastvom prizadete države, kot ga izraža prag za „večjo naravno nesrečo“ (glej Prilogo I).

V skladu s tem se za „večje naravne nesreče“ uporablja progresiven dvostopenjski sistem, pri čemer država prejme nižjo stopnjo pomoči v višini 2,5 % skupne neposredne škode za del škode, ki je nižji od praga, in višjo stopnjo pomoči v višini 6 % za del škode, ki presega prag. Zneska se seštejeta. Za „regionalne naravne nesreče“ in „naravne nesreče v sosednji državi“ se dodeli pomoč v višini 2,5 % skupne neposredne škode.

Ko sta Evropski parlament in Svet odobrila uporabo sredstev v vsaki posamezni zadevi in zagotovila potrebne odobritve v proračunu EU, je Komisija sprejela izvedbene sklepe o dodelitvi pomoči posameznim državam, ki jim je bil nato izplačan polni znesek. V primerih, ko je bilo odobreno predplačilo, je bil izplačan samo preostali znesek celotnega prispevka.

⁵ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/solidarity-fund/covid-19

V prilogah k izvedbenim sklepom so bili navedeni splošni opis predvidene porabe denarja, organi, ki so jih države upravičenke imenovala za izvajanje prispevka iz Solidarnostnega sklada EU, ter neodvisni organ, odgovoren za revizijo in nadzor.

Podrobne finančne preglednice so v Prilogi II k temu poročilu.

V obdobju poročanja sta Evropski parlament in Svet v skladu s predlogi Komisije odobrila 17 finančnih prispevkov iz Solidarnostnega sklada EU. Komisija je predloge za uporabo Solidarnostnega sklada EU predložila po naslednjih skupinah:

➤ 2019

- Komisija je 22. maja 2019 sprejela predlog sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o uporabi sredstev Solidarnostnega sklada EU⁶ v znesku 293 551 794 EUR za zagotovitev pomoči Romuniji, Italiji in Avstriji. Temu predlogu za uporabo sredstev je bil priložen predlog spremembe proračuna št. 3/2019⁷, v katerem je bilo predlagano, da se potrebne odobritve vnesejo v splošni proračun za leto 2019 tako za obveznosti kot plačila. Proračunski organ je 18. septembra 2019⁸ sprejel predlog spremembe proračuna št. 3/2019 in predlog za uporabo sredstev, s čimer je bila Italiji, Avstriji in Romuniji dodeljena pomoč iz Solidarnostnega sklada EU v višini 293 551 794 EUR.
- Predlog spremembe proračuna št. 4/2019⁹ je bil sprejet 2. julija 2019. Namen predloga spremembe proračuna št. 4/2019 je bil posodobiti tako odhodkovno kot prihodkovno stran proračuna, da bi se upošteval najnovejši razvoj dogodkov, vključno s predlogom za zmanjšanje ravni odobritev za prevzem obveznosti za Solidarnostni sklad EU, vključenih v proračun, za 29,7 milijona EUR.
- Zahtevek DEC¹⁰ št. 2020/227 je bil sprejet 27. novembra 2019 za uporabo zneska v višini 4 552 517 EUR za prevzem obveznosti in odobritev plačil za Grčijo.

➤ 2020

- Komisija je 30. maja 2020 sprejela predlog sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o uporabi sredstev Solidarnostnega sklada EU¹¹ v znesku 278 993 814 EUR za pomoč Portugalski, Španiji, Italiji in Avstriji. Temu predlogu za uporabo sredstev je bil priložen predlog spremembe proračuna št. 4/2020, v katerem je bilo predlagano, da se potrebne odobritve vnesejo v splošni proračun za leto 2020 tako za obveznosti kot plačila. Proračunski organ je 18. junija 2020 sprejel predlog spremembe proračuna št. 4/2020 in predlog za uporabo sredstev, s čimer je bila Španiji, Italiji, Avstriji in Portugalski po nesrečah, ki so te države prizadele v letu 2019, dodeljena pomoč iz Solidarnostnega sklada EU v višini 278 993 814 EUR.

⁶ COM(2019) 206 final z dne 22. maja 2019.

⁷ COM(2019) 205 final z dne 22. maja 2019.

⁸ Sklep (EU) 2019/1817 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. septembra 2019 o uporabi Solidarnostnega sklada Evropske unije za pomoč Avstriji, Italiji in Romuniji.

⁹ COM(2019) 610 final z dne 2. februarja 2019.

¹⁰ Zahtevek za prerazporeditev za prevzem obveznosti in odobritev plačil v skladu s členom 31 finančne uredbe.

¹¹ COM(2020) 200 final, 30.4.2020.

- Komisija je 9. oktobra 2020 sprejela predlog sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o uporabi sredstev Solidarnostnega sklada EU¹² v znesku 823 548 633 EUR za zagotovitev pomoči Hrvaški in Poljski v zvezi z naravnimi nesrečami, ki so se v teh državah zgodile v letu 2020, ter za izplačilo predplačil Hrvaški, Nemčiji, Grčiji, Madžarski, Irski, Portugalski in Španiji v odziv na izredne razmere večjih razsežnosti v javnem zdravju, ki jih je v začetku leta 2020 povzročila pandemija COVID-19. Temu predlogu za uporabo sredstev je bil priložen predlog spremembe proračuna št. 9/2020¹³, v katerem je bilo predlagano, da se potrebne odobritve vnesejo v splošni proračun za leto 2020 tako za obveznosti kot plačila. Proračunski organ je 25. novembra 2020¹⁴ sprejel predlog spremembe proračuna št. 9/2020 in predlog za uporabo sredstev, s čimer je bilo Nemčiji, Irski, Grčiji, Španiji, Hrvaški, Madžarski, Poljski in Portugalski iz Solidarnostnega sklada EU skupno dodeljenih 823 548 633 EUR pomoči.

ZAKLJUČITVE ZADEV

V skladu s členom 8(3) Uredbe mora država upravičenka v 24 mesecih od datuma izplačila finančnega prispevka predložiti poročilo o finančnem izvajanju (v nadaljnjem besedilu: poročilo o izvajanju) skupaj z izjavo, ki utemeljuje odhodke (v nadaljnjem besedilu: izjava o veljavnosti).

Komisija je leta 2020 zaključila štiri zadeve Solidarnostnega sklada EU, leta 2019 pa nobene.

➤ ZAKLJUČITVE ZADEV LETA 2020

Slovenija, ledena ujma v letu 2014: finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada EU je znašal 18 388 478 EUR. Slovenija je 17. marca 2017 zaprosila za podaljšanje roka za predložitev poročila o izvajanju, po odobritvi pa je bil ta rok podaljšan do 30. junija 2017. Slovenija je poročilo o izvajanju in izjavo o veljavnosti predložila 22. junija 2017. Na podlagi informacij, ki so jih zagotovili slovenski organi, je bil med postopki revizije ugotovljen nepravilen znesek v višini 6 775,35 EUR. Vračilo sredstev ni bilo potrebno, saj so bili prijavljeni presežni odhodki v višini 2 267 664,97 EUR. Zadeva je bila zaključena februarja 2020.

Češka, poplave v letu 2013: finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada EU je znašal 15 928 275 EUR. Češki organi so 7. marca 2016 predložili poročilo o izvajanju in izjavo o veljavnosti, Komisija pa ju je preučila. Na njeno zahtevo so češki organi novembra 2016 in aprila 2018 izjavo o veljavnosti dopolnili z dodatnimi informacijami. Revizija, ki jo je Komisija izvedla avgusta 2018, je pokazala nepravilnosti v zvezi z delom odhodkov, saj niso bili v skladu z Uredbo. Ugotovitev je bila potrjena 26. marca 2019. Na podlagi informacij, ki jih je zagotovila Češka, so upravičeni odhodki v okviru sklada znašali 15 917 103,51 EUR, kar je manj od finančnega prispevka iz sklada v višini 15 928 275 EUR. Razlika med nastalimi upravičenimi odhodki in prejetim zneskom v višini 11 171,49 EUR je bila posledica finančnega popravka v zvezi s pokrajino Ústí nad Labem. Znesek v višini finančnega popravka (11 171,49 EUR) je bilo treba vrniti in 13. maja 2019 je bil poslan dopis pred

¹² COM(2020) 960 final z dne 9. oktobra 2020.

¹³ COM(2020) 961 final z dne 9. oktobra 2020.

¹⁴ Sklep (EU) 2021/75 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2020 o uporabi Solidarnostnega sklada Evropske unije za pomoč Hrvaški in Poljski v zvezi z naravnimi nesrečami ter plačilo predplačil Hrvaški, Nemčiji, Grčiji, Madžarski, Irski, Portugalski in Španiji v zvezi z izrednimi razmerami v javnem zdravju.

zaključkom, v katerem je bil ta znesek naveden. Češka je julija 2019 zahtevala preklic finančnega popravka in predložila spremno dokumentacijo. Komisija je od julija 2019 do januarja 2020 analizirala informacije, ki jih je prejela od Češke, in aprila 2020 je bila izjava o veljavnosti dokončno sprejeta, finančni popravek pa preklican.

Združeno kraljestvo, poplave v letu 2015: finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada EU je znašal 60 301 050 EUR. Združeno kraljestvo je poročilo o izvajanju in izjavo o veljavnosti predložilo 16. julija 2019. Na podlagi informacij, ki jih je zagotovilo Združeno kraljestvo, so upravičeni odhodki v okviru sklada znašali 93 887 925,31 EUR, kar je več od finančnega prispevka v višini 60 301 050 EUR. Razlika med prispevkom iz Solidarnostnega sklada EU in prijavljenimi odhodki je posledica višjih upravičenih odhodkov. Dopis o zaključku je bil poslan 2. oktobra 2020, v njem pa je bilo navedeno, da ni treba vrniti nobenega zneska.

Grčija, potres v letu 2015: finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada EU je znašal 1 651 834 EUR. Poročilo o izvajanju je bilo predloženo 22. novembra 2018. Komisija ga je temeljito preučila, na podlagi informacij, ki jih je zagotovila Grčija, pa so upravičeni odhodki v okviru sklada znašali 2 631 808,66 EUR, kar je več od finančnega prispevka iz Solidarnostnega sklada EU v višini 1 651 834 EUR. Razlika med prispevkom iz Solidarnostnega sklada EU in prijavljenimi odhodki je posledica višjih upravičenih odhodkov. Dopis o zaključku je bil poslan 2. oktobra 2020, v njem pa je bilo potrjeno, da ni treba uporabiti finančnega popravka.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Države članice in države kandidatke se vse pogosteje soočajo z naravnimi nesrečami, od katerih so številne povezane s podnebjem. V obdobju 2019–2020 je Solidarnostni sklad EU še naprej zagotavljal ključno podporo prizadetim skupnostim v obliki finančne pomoči za njihova prizadevanja za okrevanje po takih nesrečah, kar je otipljiv znak evropske solidarnosti.

Vendar je pandemija COVID-19 v obdobju 2019–2020 najbolj vplivala na delovanje Solidarnostnega sklada EU, kar kaže na pomen prožnosti proračuna Solidarnostnega sklada EU in prilagodljivosti Uredbe. Hitra sprememba Uredbe z dne 30. marca 2020 je pomenila, da so lahko države članice in države, vključene v pogajanja z EU, od 1. aprila 2020 v primeru izrednih razmer večjih razsežnosti v javnem zdravju zaprosile za podporo iz Solidarnostnega sklada EU.

Zato sta se zlasti leti 2019 in 2020 izkazali za zelo zahtevni leti za Solidarnostni sklad Evropske unije. V teh dveh letih je bilo 33 novih uspešnih vlog, od katerih jih je bilo 13 povezanih z naravnimi nesrečami, 20 pa z izrednimi razmerami večjih razsežnosti v javnem zdravju.

Skupaj je bilo iz Solidarnostnega sklada EU v letu 2019 uporabljenih 77,6 milijona EUR, v letu 2020 pa 989 milijonov EUR za pomoč državam članicam in državam kandidatkam pri okrevanju od posledic naravnih nesreč. Za obdobje od septembra do novembra 2019 so bili značilni ekstremni vremenski pojavi v južni in srednji Evropi, v zvezi s katerimi je Solidarnostni sklad EU zagotovil podporo v višini več kot 270 milijonov EUR. Od junija do avgusta 2020 so poplave prizadele več držav članic, ki so nato od Solidarnostnega sklada EU prejele 10 milijonov EUR pomoči.

Sklad je največji prispevek v letu 2020 izplačal v zvezi s potresi v Zagrebu marca 2020, kar je bil tudi njegov drugi najvišji dotlej izplačani znesek. Vloga in izplačilo podpore v višini **683,7 milijona EUR** sta bila obravnavana v zelo kratkem času (sedem mesecev), če se upoštevata znesek prispevka iz Solidarnostnega sklada EU in obseg skupne neposredne škode, ki so jo povzročili potresi.

Hkrati pa je pandemija COVID-19, ki je sovpadala s potresi na Hrvaškem, razkrila tudi proračunske omejitve sklada. Prvič v njegovi zgodovini je bilo treba *njegovo podporo sorazmerno zmanjšati glede na podporo, izračunano v skladu z dogovorjeno metodologijo.* Kot bo razvidno iz poročil za naslednja leta, ni bilo zadnjič, da je bilo treba podporo zmanjšati.

Glede na njegov razširjeni mandat in vse večje povpraševanje po njegovi podpori bi bilo treba Solidarnostnemu skladu EU zagotoviti potrebna proračunska sredstva, da bo lahko tudi v prihodnje izpolnil svoj mandat. Solidarnostni sklad EU je imel v svoji zgodovini pomembno vlogo pri zagotavljanju podpore državam v stiski in se je izkazal kot konkreten simbol solidarnosti EU z ljudmi, ki so se po nesrečah znašli v zelo težkem položaju. Da bi še naprej opravljali to konkretno in simbolično vlogo, je bistveno povečati in zaščititi proračunska sredstva Solidarnostnega sklada EU.